

Tiskové zprávy
podpořených projektů v Programu MŠMT na podporu
vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní
výchovy
v roce 2008 – II. kolo

Seznam žadatelů

Asociace Etnica	2
Bulharská kulturně osvětová organizace.....	2
Diecézní charita Brno	3
Klub slovenské kultury.....	3
Kongres Poláků v České republice	4
Liga lidských práv, o.s.	4
META o.s. – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů	5
Muzeum města Ústí n. L., p. o.....	5
Občanské sdružení R-Mosty	6
Oblastní charita Kutná Hora	6
Slovenské združenie Limbora	7

Asociace Etnica

Oživené tradice

Částka - 215 000 Kč

Tradiční umění ve svých různých formách je univerzálním jazykem a tím také společným prostorem, ve kterém se mohou orientovat celkem bez problémů pomocí zrakových a sluchových vjemů příslušníci všech minorit bez rozdílu. Projekt byl uskutečněn v Praze a jeho cílem bylo touto formou kvalifikovaně prohloubit u příslušníků vybraných národností vzdělání v oblasti kultury, jazyka, etnografie. Přirozeně i u zájemců z širší veřejnosti nabídl také možnost seznámení s charakteristikou a provedením tradičních tanců a zvyklostí vybraných minorit. Pokračovali jsme v prohloubení a seznamování s tradičním uměním národností: *polské, rómské, rusínské, maďarské, řecké, mexické, moldavské*. Projekt zabezpečil základní podmínky pro realizaci 8 plánovaných kurzů. Hlavním cílem sdružení Etnica je zachování duchovního a kulturního dědictví a jazyka národnostních menšin. Projekt umožnil zabezpečit pronájem prostor pro jednotlivé činnosti, materiální zabezpečení programů projektu, lektorské zabezpečení, konzultace s odborníky pro jednotlivé oblasti, technické zabezpečení. Věnoval se projevům kultury a vzdělávání především ve formě: tradičních zpěvů, tance, hudby, tradičních nástrojů, jejich charakteristik včetně jazyka, jazykových dialektů, etnografie.. Projevy národní kultury a jazyka patří základními znaky identity každého z nás.

V těchto projevech je hodně ztraceného a jejich uváděním do života, nejenom na výstavách a jevišti znovu ožily. Oživené moudra, tradice a dovednosti se objevily v různých podobách (hudba, tanec, zpěv, výšivka, výroba nástrojů) Nezanedbatelnou součástí těchto kurzů a jejich produktem bylo i zlepšení jazykových dovedností a to, že vedli k multikulturnímu vnímání světa. Kurzy byly obohaceny také hudbou a písněmi příslušné národnosti, které byly vhodným a velmi účinným doplňkem při výuce jazyka.

Bulharská kulturně osvětová organizace

Škola bulharského tance a zpěvu

Částka - 70 000 Kč

Každý národ má svou historii. Historie Bulharska byla hluboce zasažena 500-letou tureckou porobou, která nejenom zastavila kulturní vývoj země, ale za účelem sjednocení se snažila zničit národ jako takový. V těchto smutných dobách to, co uchovalo národ, bylo uctívání jeho tradic a jazyka. Všude se muselo mluvit turecky, a v kostelích řecky. Jedině doma Bulharky vařily bulharská jídla, mluvily bulharsky a uctívaly bulharské tradice. Dnes je úplně jiná doba, plná kulturního rozvoje a tolerance. Vystává tu ovšem nový problém: je možné bezproblémově cestovat po celém světě, tudíž mnoho Bulharů opouští zem. Jak uchovat národnostní vědomí, pochopitelně v toleranci k ostatním národům, když člověk žije mimo vlast? Pomáhá právě znalost tradic a jazyka. To, co je ryze Bulharské. A právě k tomu vede Škola tance, organizovanou Bulharskou organizací ve spolupráci s Bulharskou školou. Tancem a zpěvem jsou děti vedeny k lásce ke své první vlasti. Je to velice nenásilná cesta, protože tanec je projevem velice blízkým jejich věku a kromě poznatku nese i potěšení. A to své potěšení při vystoupení předávají i divákům a vytváří tak neopakovatelnou a vzácně milou atmosféru. Svým grantovým a dotačním systémem Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR moudře a

prozřetelně podporuje rozmanitost, do které započítáváme rozmanitost národů. Je škoda, aby zanikaly. A právě proti tomu se staví Škola bulharského tance a zpěvu.

Diecézní charita Brno

Celsuz – Výukové programy Multikulturního centra

Částka - 68 103 Kč

Myšlenka pořádání výukových programů se zrodila po tom, co se v prostorách Multikulturního centra realizovalo několik zajímavých večerů spojených s tématem vzdálených kultur. Večerem vždy provázeli cestovatelé, jež prezentovali své zkušenosti ze vzdálených cest a ty pak okořenili zážitky s místní kulturou. Multikulturní večery byly často zpestřeny i příběhy rodilých obyvatel těchto zemí či ochutnávkou tamní kuchyně. Projekt byl a stále je velmi oblíbený a samotné akce hojně navštěvované. Koordinátorka Multikulturního centra se proto rozhodla znalosti a zážitky vypravěčů zprostředkovat i žákům základních škol. V r. 2008 se díky dotaci od MŠMT realizovali programy s tématy: Vietnam, Arabský svět, Čína a Náboženství světa. Žáci se tu seznámili s například s nejpoužívanějšími čínskými znaky – prezentující například pozdrav či poděkování, dozvěděli se, kam vede hedvábná cesta, jakým vynálezem se Čína může nejvíce pyšnit a mohli si vyzkoušet obřad, jaký Číňané absolvují při pití čaje. Výukové programy jsou nabízeny zdarma všem základním školám v Brně. Prozatím se multikulturní výukové programy setkaly s velmi pozitivními ohlasy a tak v nich Celsuz bude nadále nejen pokračovat, ale plánuje i jejich rozšíření. Multikulturnímu centru se podařilo vytvořit prostor pro poznávání dalekých kultur ale také pro setkávání a seznamování se s lidmi různých národností. Působí tak proti xenofobii a vzájemné nesnášenlivosti.

Klub slovenské kultury

Československo – zaniklý stát v Evropě a jeho národnostní menšiny

Částka - 200 000 Kč

Cílem projektu v roce „osmiček“ bylo sledování jazykové příbuznosti a společné historie Čechů a Slováků, Němců, Poláků, Ukrajinců, Rusínů, Romů Rusů, Lužických Srbů, Chorvatů, Slavomakedonců, Řeků ve společné státě s hledáním počátků a peripetií soužití na území zemí Koruny české, Československa a České republiky, s určováním jazykové příbuznosti (nepříbuznosti) a prolínání kultur. Programy byly prezentovány v Domě národnostních menšin pro pražské školy a přímo ve školách s výraznějším zastoupením dětí z národnostních menšin v Praze, Liberci, Chomutově, Králíkách, Žamberku a Teplicích. Jedním z programů byl cyklus Mýty a pohádky – společné kořeny, tradice a prolínání národních a národnostních kultur (vzor: cizinka Médea a její děti, její aplikace v kultuře různých národů, národností a etnických skupin v září, dále besedy s historiky k letům 1918, 1938, 1968 atd. Tyto besedy se uskutečnily na několika gymnáziích – v Liberci, Skutči, Králíkách, Chomutově na OU Ostravě. Západočeské Univerzitě v Plzni a JUČ v Českých Budějovicích. Z přednášek, besed a seminářů, které organizovaly středoškolské profesorky a přednášející na vysokých školách v rámci spolupráce s KSK studenti psali své práce do programu V. pražské konference, která se uskutečnila dne 12. 12. 2008. Záštitu nad konferencí převzal Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v.v.

Studenti napsali 68 na úrovni svých škol prací, do závěrečného pražského kola postoupilo 30 prací. Oceněných bylo 20 prací. Oceněné práce studentů budou publikovány v měsíčníku LISTY Slováků a Čechů, kteří chtějí o sebe vedet. Koncem roku – 19. 12. 2008 se uskutečnila také konference pro krajský a menšinový tisk v ČR se zřetelom také na přílohy časopisu LISTY Slováků a Čechů vydávající pro školskou mládež (Oriešok; Študentské listy) u příležitosti 15. výročí vydávání časopisu LISTY Slováků a Čechů (ve Slovenském institutu v Praze). Cíle projektu díky podpoře MŠMT ČR byly naplněny.

Kongres Poláků v České republice

Vy kladete otázky, my odpovídáme. Vzdělávací aktivity k multikulturní výchově na Těšínském Slezsku.

Částka 113 000 Kč

Těšínské Slezsko je ve svých historických základech oblastí s multikulturními tradicemi. Na tomto území žili (a žijí) nejenom Češi, Poláci a Němci, ale v historii se zde setkáváme rovněž s početnou a velmi vlivnou skupinou Židů. Projektem *Vy kladete otázky, my odpovídáme. Vzdělávací aktivity k multikulturní výchově na Těšínském Slezsku*, se Kongres Poláků v ČR snaží o zlepšení kvality vědomostí žáků základních a středních škol o historických a multikulturních tradicích a bohatství Těšínského Slezska. Kongres Poláků v ČR zorganizoval 7 přednášek s využitím audiovizuální techniky. Těchto přednášek se zúčastnilo víc jak 200 osob a měli tak možnost seznámit se a prohloubit znalosti z regionální historie, známých osobností a současnosti Těšínska. Přednášky obsahují i problematiku zavádění evropských standardů v České republice a roli Kongresu Poláků v ČR v tomto procesu. Byl rovněž vypracován grafický návrh pro interaktivní CD, které může být dále využíváno během výuky. Tento projekt bude pokračovat i v roce 2009 přednáškami na školách a jiných institucích. Dále pak se budeme snažit vydat edukační sešit pn. *Poláci na Těšínském Slezsku. Studijní materiály pro učitele (nejen) dějepisu*, která by měla být spolu s přednáškami, týkající se regionální edukace, prezentována na závěrečném pedagogickém semináři v září 2009 v Českém Těšíně.

Liga lidských práv, o.s.

Multikulturní výchova jako součást vzdělávacího systému základního školství

Částka - 330 091 Kč

V rámci nového systému vzdělávání byla v souvislosti s Rámcovým vzdělávacím programem v září 2007 do výuky zavedena takzvaná průřezová témata. Jedním z těchto témat je i multikulturní výchova. Liga lidských práv ve spolupráci s ministerstvem školství provedla po roce a půl od zahájení výuky multikulturní výchovy výzkum, jehož výsledky ukazují, jakým způsobem ji školy vyučují, jaký smysl v ní spatřují a které metody přitom považují za neefektivnější.

Z výsledků výzkumu, kterého se zúčastnilo šest základních škol Jihomoravského a Pardubického kraje, vyplývá, že pro školy bylo zavedení změny školského systému velmi obtížné. Stěžují si zejména na nedostatek podpory ze strany státu v potřebných oblastech. Také proto dosud nemají jasno v tom, co

by mělo být podstatou multikulturní výchovy a jak ji vyučovat. Velká část škol vnímá multikulturu výhradně jako takovou součást vzdělávání, jejímž prostřednictvím se děti mají seznámit s cizími kulturami. Výsledky výzkumu ukázaly, že učitelé se většinou nezamýšlejí nad tím, co je obsahem multikulturní výchovy a jak naplňovat její cíle. Spíše než na prožitek kladou pedagogové stále přílišný důraz na teoretické znalosti žáků a i nadále upřednostňují v dnešní době již překonané metody vyučování. Přesto existují základní školy, které mají jasnou koncepci multikulturní výchovy a výuku obohacují o modernější metody, jako jsou projektové dny, skupinová výuka či zážitková pedagogika.

META o.s. – Sdružení pro příležitosti mladých migrantů

Putování s Carly – Multikulturní výchova na základních školách

Částka – 201 420 Kč

Po českých školách bude putovat malá uprchlice Carly. *Sdružení pro příležitosti mladých migrantů – META přichází s novým materiálem z oblasti multikulturní výchovy pro děti ve věku od 5 do 8 let. Obsahuje sedmiminutový animovaný film namluvený Petrem Nárožným a metodickou příručku pro učitele usnadňující práci s filmem a nabízející aktivity nejen na téma uprchlictví.* Carly je animovaný film vypravující příběh malého děvčátka, které se vlivem tragických okolností ocitne na útěku z domova. Cesta Carly ke štěstí je dost trnitá. Všude ji odmítají, protože je „cizí a jiná než oni“. Krátký, jednoduchý, ale výstižný příběh se šťastným koncem, který seznamuje děti s osudy uprchlíků, napsala německá spisovatelka Annegert Fuchshuber, nositelka ceny Deutscher Jugendliteraturpreis (1984). Doprovodila ho ilustracemi, které příběh dokonale doplňují. Jsou tvarově i barevně pregnantní bez přílišných deformací a abstrakcí. Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), mezinárodní organizace věnující se pomoci uprchlíkům na celém světě, rozhodla o zpracování příběhu do podoby filmu – s použitím ilustrací přesně tak, jak jsou vyvedeny v knize. Příběh se stal východiskem pro vytvoření materiálu k multikulturní výchově pro děti od 5 do 8 let. Zpracovaná metodika popisuje možnosti práce nejen s tématem uprchlictví, ale přináší i náměty pro témata tolerance, emoce, elementární potřeby a oslovuje i oblast výchovy k hodnotám. Film i metodický materiál distribuuje sdružení META zdarma. Zároveň nabízí spolupráci při řešení otázek týkajících se problémů pedagogů v jejich práci s žáky – cizinci. V případě zájmu o nabízený materiál nebo jiné služby kontaktujte zaměstnance na výše uvedeném kontaktu. Projekt byl finančně podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky Praha.

Muzeum města Ústí n. L., p. o.

Zapomenutí hrdinové

Částka – 765 450 Kč

Projekt Muzea města Ústí nad Labem „Zapomenutí hrdinové“ má dvě základní části. Cílem první, již zrealizované, je vytvořit výukové materiály a vzdělávací program pro učitele základních a středních škol. Ty je mají seznámit s jednou z kapitol z dějin česko-německého soužití v českých zemích a vývoje česko-německých vztahů. Zároveň mají účastníkům semináře demonstrovat moderní didaktické a

metodické přístupy, které mohou být implementovány do výuky a vést tak k rozvoji multikulturních a multiperspektivních přístupů k výuce dějepisu. Výukové materiály mají dvě podoby – tištěnou a elektronickou (CD, DVD). To umožňuje kromě odborného písemného historického úvodu zahrnout audio a video nahrávky rozhovorů s pamětníky, dobové záznamy hudby a projevů, velkou škálu dobových fotografií, dobových dokumentů aj. Jednou z hlavních použitých metod pro vytvoření výukových materiálů je oral history. Základem tištěných a elektronických materiálů je 10 příběhů německých antifašistů, jež mají vždy 3 základní roviny – osobní příběh, příběh místa a kolektivní zkušenost. Pro větší variabilitu přípravy výuky jsou zde různé statistické tabulky, filmová databáze, karikatury aj. Cílem druhé části projektu je realizace dvoudenního výukového semináře, skládajícího se z přednášek a workshopů.

Občanské sdružení R-Mosty

Multikulturalita v romském NZDM R-Mosty

Částka – 363 700 Kč

Občanské sdružení R-Mosty právě vydává první komiks, mapující klíčová období romské historie od pravlasti Indie až po život ve střední Evropě v dnešních dnech. Publikace je primárně určena dětem ve věku od deseti do patnácti let, podle slov autorů může však být, vzhledem k celkově nízkém povědomí o tomto tématu ve společnosti, zajímavá pro všechny věkové generace. „Tímto projektem jsme chtěli reagovat zejména na smutný fakt, že informace o dějinách Romů nejsou stále nijak zakotveny ve výukových osnovách základních ani středních škol“, říkají autoři komiksu Barbora Šebová a Adam Pospíšil. Komiks dává, podle nich, příležitost se jednoduchou a zábavnou formou dozvědět alespoň o zlomku historických událostí, na jejichž pozadí se formovaly dnešní mezilidské vztahy. Komiks o romské historii financovalo Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR. Byl distribuován pilotně do pěti základních škol, kde poslouží jako podpůrný materiál při výuce dějepisu. V případě zájmu piště na emailovou adresu adam@r-mosty.cz, rádi vám DROM pošleme. Dalšími aktivitami projektu byla výuka romské historie a jazyka pro romské i české děti a také výtvarný seminář s kreslíčkou komiksu Lucíí Lomovou, při kterém děti reflektovaly své představy o dějinách romského národa.

Oblastní charita Kutná Hora

Zůstáváme na blízku

Částka - 445 567 Kč

Oblastní charita Kutná Hora v rámci projektu zaměřeného na multikulturní výchovu a výchovu proti rasismu realizovala projekt ZŮSTÁVÁME NA BLÍZKU. Využila k tomu celou řadu nástrojů sociální a pedagogické práce, které vytvořila za deset let činnosti s dětmi ohroženými sociálním vyloučením. Patří mezi ně provoz předškolních klubů v Kutné Hoře i v Čáslavi, doučování romských dětí, práce s romskou rodinou, pomoc romským matkám překonat strach z aktivit, které jsou pro majoritu běžné. Sociální pracovníce se snažily v Kutné Hoře doprovázet maminky z azylového domu Přístav do předškolního klubu v komunitním centru Maják, přesto toto úsilí nebylo korunováno úspěchem. Příčinou je skutečnost, že dům v Čáslavské ulici, kde centrum Maják sídlí, je určen k prodeji a

následné rekonstrukci. Pomalu se vyprazdňuje a je neatraktivní. Proto se od ledna 2009 aktivity pro děti přestěhovaly přímo do azylového domu Příklad.V Čáslavi, kde je předškolní klub provozován v nízkoprahovém centru Domek, romské maminky projevily tak velký zájem o předškolní klub, že charita pronajala další prostory, starší děti s jejich volnočasovými aktivitami a doučováním přesunula o poschodí výš a přízemí ponechala předškolákům. Aby děti se děti dostaly i do odlišného prostředí, chodí 2x za rok s pracovníci dobrovolnického centra s malým kulturním programem do Domova důchodců v Kutné Hoře. Máme-li porovnat výsledky projektu v Kutné Hoře a v Čáslavi, docházíme jednoznačně k závěru, že nejistota, kterou prožívají jak pracovníci charity tak obyvatelé azylového domu a bytů Čáslavské ulici a bezradnost samosprávy při řešení této problematiky negativně ovlivňuje všechny zúčastněné. Naopak v Čáslavi, kde podařil získat nové prostory a vytvořit stabilní materiální zázemí vidíme stoupající zájem o volnočasový program pro romské děti všech věkových kategorií. Projekt ZŮSTÁVÁMÁME NA BLÍZKU je realizován za podpory Ministerstva školství – program vzdělávání v jazycích národnostním menšin a multikulturní výchovy.

Slovenské združenie Limbora

Slovenské ľudové texty a riekadlá

Částka -265 000 Kč

První ilustrovaný sborník slovenských písní a textů: Limbora hrá a spieva I. je složen z výběru 300 písní a různých textů zpívaných a hraných u slovenské národnostní menšiny - na akcích, programech, během umělecké činnosti Limbory v Praze a na festivalech po celém světě. Obsahuje texty a hudební zápisy zahrnující jedenáct oblastí Slovenska.

Hodnoty lidové písně často odcházejí spolu s těmi, kteří je jako poslední přebírali od předcházejících generací. V této publikaci jsme zachovali část těchto duševních hodnot. K chráněným územím, stromům, živočichům a rostlinám jsme přiřadili co nejvěrnější záznamy písní a textů.

Lidová píseň a hudba přispívá ke svědectví o vnitřních hodnotách národa. Jsou to hodnoty, které by si měla přisvojit každá generace od té předchozí, pokud nechce ztratit orientaci a pokud chce zachovat svůj jazyk, pochopit svůj temperament a jeho proměny v toku života. Práce s mluveným a zpívaným slovenským slovem je nevyhnutnou součástí výchovy dětí a mládeže v našem sdružení. V Praze není slovenská škola, proto má kniha tohoto druhu pro slovenskou menšinu velký význam ve výchově i vzdělávání. Kniha nabízí dotek krásy lidové poezie a moudrost uchovanou v textech lidové slovesnosti. Přináší radost, potěšení z lidových textů, říkadel a zpěvů a představuje svým způsobem také dokumentaci práce se zpívaným a hraným slovem. Publikace poslouží nejen členům sdružení, ale i jiným kolektivům a zájemcům. Osvětu přináší příslušníkům slovenské národnostní menšiny, ale také široké veřejnosti – studentům, žákům a všem zájemcům o starobylé tradice a slovenský jazyk.